

ROMÂNIA
JUDEȚUL BISTRIȚA-NĂȘĂUD

CONSILIUL JUDEȚEAN

PROIECT

HOTĂRÂRE
privind acordarea în anul 2016 a
Titlului de "Cetățean de Onoare al Județului Bistrița-Năsăud"
domnului Academician DUMITRU PROTASE

Consiliul Județean Bistrița-Năsăud, întrunit în ședință ordinară, în data de _____, în prezența a _____ consilieri județeni;

Având în vedere:

- expunerea de motive nr. IX/17241/16.11.2016 a Președintelui Consiliului Județean Bistrița-Năsăud;
- raportul nr. IB/17276/16.11.2016 al Direcției administrație locală din cadrul Consiliului Județean Bistrița-Năsăud;
- adresa nr. 611 din 12.11.2016 a Societății Culturale Despărțământul Năsăud al Astrei, înregistrată la Consiliul Județean Bistrița-Năsăud cu nr. IX/17104/15.11.2016;
- recomandarea întocmită de către domnul Dan Lucian Vaida, director al Muzeului Grăniceresc Năsăudean, înregistrată la Consiliul Județean Bistrița-Năsăud cu nr. IX/17105/15.11.2016;
- recomandarea întocmită de către domnul Gavrițaș Alexandru, director al Complexului Muzeal Bistrița-Năsăud, înregistrată la Consiliul Județean Bistrița-Năsăud cu nr. IX/17229/16.11.2016;
- prevederile Regulamentului privind acordarea Titlului "Cetățean de Onoare al Județului Bistrița-Năsăud", aprobat prin Hotărârea Consiliului Județean Bistrița-Năsăud nr. 143/2013 privind aprobarea Statutului județului Bistrița-Năsăud, cu modificările și completările ulterioare;
- raportul nr. IBa/_____ din _____ 2016 al Comisiei de cultură.

În temeiul prevederilor art. 91 alin. (1) lit. f), art. 97 și art. 115 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 215/2001 privind administrația publică locală, republicată, cu modificările și completările ulterioare,

HOTĂRĂȘTE:

Art.1. Se acordă în anul 2016, Titlul de "Cetățean de Onoare al Județului Bistrița-Năsăud" domnului Academician DUMITRU PROTASE, în semn de recunoaștere a meritelor activității sale dedicate cercetării și educației, pentru valoroasele studii în domeniul istoriei și arheologiei și pentru promovarea imaginii județului Bistrița-Năsăud.

Art.2. Prezenta hotărâre a fost adoptată cu un număr de ___ voturi «pentru».

Art.3. Cu ducerea la îndeplinire a prevederilor prezentei hotărâri se încredințează Serviciul administrație și relații publice și Compartiment cabinet președinte din cadrul Consiliului Județean Bistrița-Năsăud.

Art.4. Prezenta hotărâre se comunică prin grija Serviciului administrație și relații publice cu:

- Domnul Dumitru Protase, cu domiciliul în municipiul Cluj-Napoca, Str. Republicii, nr. 12, ap. 9, județul Cluj;
- Direcția administrație locală;
- Compartiment cabinet președinte;
- Instituția Prefectului județul Bistrița-Năsăud.

**INIȚIATOR:
PREȘEDINTE,
EMIL RADU MOLDOVAN**

**Aviz de legalitate:
SECRETARUL JUDEȚULUI,
MICA ORPEA**

Nr. _____
Din _____ **2016**
A.J./4 exp.

Notă: - Art.1. se adoptă cu votul secret al majorității consilierilor județeni prezenți (art. 9, alin. (2) din Regulamentul privind acordarea Titlului "Cetățean de Onoare al Județului Bistrița-Năsăud).
- prezenta hotărâre se adoptă cu votul majorității consilierilor județeni prezenți (art. 97 din Legea nr. 215/2001 privind administrația publică locală, republicată, cu modificările și completările ulterioare).

CONSILIUL JUDEȚEAN BISTRIȚA-NĂSĂUD
CABINET PREȘEDINTE
Nr. IX/17241 din 16.11.2016

EXPUNERE DE MOTIVE

**la proiectul de hotărâre privind acordarea în anul 2016 a
Titlului de "Cetățean de Onoare al Județului Bistrița-Năsăud"
domnului Academician DUMITRU PROTASE**

Potrivit Hotărârii Consiliului Județean Bistrița-Năsăud nr. 143/2013 privind aprobarea Statutului județului Bistrița-Năsăud, modificată prin Hotărârea Consiliului Județean Bistrița-Năsăud nr. 84/2015, Consiliul Județean Bistrița-Năsăud acordă Titlul de "Cetățean de Onoare al Județului Bistrița-Năsăud".

Titlul de "Cetățean de Onoare al Județului Bistrița-Năsăud" reprezintă cea mai înaltă distincție conferită de Consiliul Județean Bistrița-Năsăud unor persoane române sau străine, indiferent de domeniul în care își desfășoară activitatea și se conferă persoanelor care, prin activitatea desfășurată, și-au adus o contribuție deosebită la promovarea prestigiului județului Bistrița-Năsăud în plan național și internațional.

Având în vedere:

- adresa nr. 611 din 12.11.2016 a Societății Culturale Despărțământul Năsăud al Astei, înregistrată la Consiliul Județean Bistrița-Năsăud cu nr. IX/17104/15.11.2016;
- recomandarea întocmită de către domnul Dan Lucian Vaida, director al Muzeului Grăniceresc Năsăudean, înregistrată la Consiliul Județean Bistrița-Năsăud cu nr. IX/17105/15.11.2016;
- recomandarea întocmită de către domnul Gavrilaş Alexandru, director al Complexului Muzeal Bistrița-Năsăud, înregistrată la Consiliul Județean Bistrița-Năsăud cu nr. IX/17229/16.11.2016;

prin care se fac propuneri de acordare a titlului de "Cetățean de Onoare al Județului Bistrița-Năsăud" pentru domnul Academician Dumitru Protase.

Domnul Academician Dumitru Protase s-a născut în localitatea Mocod din județul Bistrița-Năsăud, fiind absolvent al fostului Gimnaziu Grăniceresc pe care l-a parcurs între anii 1938-1946, terminând fiecare an cu calificativul excepțional, iar bacalaureatul cu note din cele mai bune. A absolvit Facultatea de Litere și Filozofie a Universității din Cluj (1950), devenind cercetător al Institutului de Istorie și Arheologie din Cluj, cu doctorat în istorie obținut în anul 1963, la București.

Timp de șapte decenii a lucrat la catedră și în cercetare, afirmându-se ca unul dintre cei mai străluciți profesori și un deosebit merituos cercetător, fapt profund reflectat prin valoroasele sale studii în domeniul istoriei și arheologiei.

Rezultatele cercetării arheologice au fost materializate în circa 270 de cărți, studii și lucrări, care au aprofundat diverse domenii ale istoriei Daciei și Daciei romanizate.

Data fiind menirea de pionier în domeniul pe care și l-a ales, s-a întors cu drag ori de câte ori a fost solicitat de către cei aflați pe meleagurile de origine, să îi ajute în aflarea adevărului istoric al locurilor. A făcut cercetări de teren în zona Bistriței și a Năsăudului, sondaje și săpături arheologice sistematice, precum cele de la Orheiul Bistriței, Archiud, Ilișua, Livezile, Rodna Veche. A participat și participă, în continuare, cu mare plăcere, la manifestările culturale desfășurate în cuprinsul județului.

Numeroase premii și distincții, științifice și civice, i-au încununat cariera, printre acestea numărându-se: Ordinul "Meritul Științific" (1966); Premiul "Vasile Pârvan" al Academiei Române (1974); Cetățean de onoare al municipiului Cluj-Napoca (2000); Ordinul Național "Pentru Merit" în Rang de Cavaler (2002); "Doctor Honoris Causa" al mai multor universități și Ordinul Național "Steaua României" în Grad de Cavaler (2016).

În anul 2003, Adunarea Generală a Academiei Române l-a ales Membru de Onoare al celui mai înalt for științific din țară, intrând astfel în rândurile nemuritorilor spiritualității românești și înscriindu-se pe renumita listă a academicienilor năsăudeni.

Având în vedere meritele deosebite ale domnului Academician Dumitru Protase, pentru cariera sa dedicată cercetării și educației, pentru excelența de care a dat dovadă lucrările sale de aprofundare a istoriei, precum și a prestigiului județului Bistrița-Năsăud, considerăm că deține calități care îl recomandă pentru acest titlu.

Drept pentru care inițiez **Proiectul de hotărâre privind acordarea în anul 2016 a Titlului de "Cetățean de Onoare al Județului Bistrița-Năsăud" domnului Academician DUMITRU PROTASE.**

**INIȚIATOR:
PREȘEDINTE,
EMIL RADU MOLDOVAN**

CONSILIUL JUDEȚEAN BISTRIȚA-NĂȘĂUD
DIRECȚIA ADMINISTRAȚIE LOCALĂ
SERVICIUL ADMINISTRAȚIE ȘI RELAȚII PUBLICE
Nr. IB/17276 din 16.11.2016

RAPORT

**asupra Proiectului de hotărâre privind acordarea în anul 2016 a
Titlului de "Cetățean de Onoare al Județului Bistrița-Năsăud"
domnului Academician DUMITRU PROTASE**

Conform prevederilor Anexei nr. 4 la Statutul Județului Bistrița-Năsăud aprobat prin Hotărârea Consiliului Județean Bistrița-Năsăud nr. 143/2013 privind aprobarea Statutului județului Bistrița-Năsăud, modificată prin Hotărârea Consiliului Județean Bistrița-Năsăud nr. 84/2015, Consiliul Județean Bistrița-Năsăud poate acorda Titlul de "*Cetățean de Onoare al Județului Bistrița-Năsăud*", distincție onorifică, pentru recunoașterea meritelor, cinstirea și onorarea lor.

Având în vedere:

- expunerea de motive nr. IX/17241/16.11.2016 a Președintelui Consiliului Județean Bistrița-Năsăud;
- adresa nr. 611 din 12.11.2016 a Societății Culturale Despărțământul Năsăud al Astrei, înregistrată la Consiliul Județean Bistrița-Năsăud cu nr. IX/17104/15.11.2016;
- recomandarea întocmită de către domnul Dan Lucian Vaida, director al Muzeului Grăniceresc Năsăudean, înregistrată la Consiliul Județean Bistrița-Năsăud cu nr. IX/17105/15.11.2016;
- recomandarea întocmită de către domnul Gavrilaş Alexandru, director al Complexului Muzeal Bistrița-Năsăud, înregistrată la Consiliul Județean Bistrița-Năsăud cu nr. IX/17229/16.11.2016;

prin care se fac propuneri de acordare a titlului de "Cetățean de Onoare al Județului Bistrița-Năsăud" pentru domnul Academician Dumitru Protase.

Domnul Academician Dumitru Protase s-a născut în localitatea Mocod din județul Bistrița-Năsăud, fiind absolvent al fostului Gimnaziu Grăniceresc pe care l-a parcurs între anii 1938-1946, terminând fiecare an cu calificativul excepțional, iar bacalaureatul cu note din cele mai bune. A absolvit Facultatea de Litere și Filozofie a Universității din Cluj (1950), devenind cercetător al Institutului de Istorie și Arheologie din Cluj, cu doctorat în istorie obținut în anul 1963, la București.

Numeroase premii și distincții, științifice și civice, i-au încununat cariera, printre acestea numărându-se: Ordinul "Meritul Științific" (1966); Premiul "Vasile Pârvan" al Academiei Române (1974); Cetățean de onoare al

municipiului Cluj-Napoca (2000); Ordinul Național "Pentru Merit" în Rang de Cavaler (2002); "Doctor Honoris Causa" al mai multor universități și Ordinul Național "Steaua României" în Grad de Cavaler (2016).

În anul 2003, Adunarea Generală a Academiei Române l-a ales Membru de Onoare al celui mai înalt for științific din țară, intrând astfel în rândurile nemuritorilor spiritualității românești și înscriindu-se pe renumita listă a academicienilor nășăudeni.

Documentele justificative sunt conform prevederilor art. 8 alin. (1) din Regulamentul privind acordarea Titlului de "Cetățean de Onoare al Județului Bistrița-Năsăud", aprobat prin Hotărârea Consiliului Județean Bistrița-Năsăud nr. 143/2013 privind aprobarea Statutului județului Bistrița-Năsăud, modificată prin Hotărârea Consiliului Județean Bistrița-Năsăud nr. 84/2015, respectiv copie de pe cartea de identitate, Curriculum vitae, certificat de cazier judiciar și trei recomandări de la persoane juridice/fizice din domeniul de activitate al candidatului pentru titlul de Cetățean de Onoare al Județului Bistrița-Năsăud.

Pe baza datelor prezentate mai sus, considerăm că **Proiectului de hotărâre privind acordarea în anul 2016 a Titlului de "Cetățean de Onoare al Județului Bistrița-Năsăud" domnului Academician DUMITRU PROTASE**, întrunește condițiile legale pentru a fi supus adoptării de către Consiliul Județean Bistrița-Năsăud în forma prezentată de inițiator.

**DIRECTOR EXECUTIV,
CRINA-ALEXANDRINA BORS**

**ȘEF SERVICIU,
JURJE ANA**

CONSILIUL JUDEȚEAN BISTRIȚA-NĂSĂUD
SERVICIUL ADMINISTRAȚIE ȘI RELAȚII PUBLICE
Nr. IB/17276/1 din 22.11.2016

NOTĂ DE PREZENTARE
a domnului Academician DUMITRU PROTASE
în vederea acordării în anul 2016 a Titlului de "Cetățean de Onoare
al Județului Bistrița-Năsăud"

Având în vedere:

- adresa nr. 611 din 12.11.2016 a Societății Culturale Despărțământul Năsăud al Astrei, înregistrată la Consiliul Județean Bistrița-Năsăud cu nr. IX/17104/15.11.2016;
- recomandarea întocmită de către domnul Dan Lucian Vaida, director al Muzeului Grăniceresc Năsăudean, înregistrată la Consiliul Județean Bistrița-Năsăud cu nr. IX/17105/15.11.2016;
- recomandarea întocmită de către domnul Gavrilaş Alexandru, director al Complexului Muzeal Bistrița-Năsăud, înregistrată la Consiliul Județean Bistrița-Năsăud cu nr. IX/17229/16.11.2016;
- curriculum vitae al domnului Academician Dumitru Protase;

Domnul Academician DUMITRU PROTASE s-a născut la data de 01 februarie 1926, în localitatea Mocod, județul Bistrița-Năsăud.

Studii:

- Liceul "George Coșbuc", secția umanistă Năsăud, 1938-1946;
- Facultatea de Litere (secția clasică) a Universității din Cluj (1950) și Facultatea de istorie la aceeași universitate (1946-1950);
- Facultatea de drept a Universității "Babeș-Bolyai", Cluj, doi ani (1947-1949).

Cariera profesională:

- preparator universitar, Catedra de Istorie Antică, Universitatea "Babeș-Bolyai", Cluj (1948-1950);
- asistent universitar, prin avansare, la aceeași catedră;
- cercetător științific și cercetător științific principal, la Institutul de Istorie al Academiei Române, Cluj-Napoca (1953-1974);
- conferențiar (evidențiat) și profesor universitar la Facultatea de Istorie-Filosofie a universității "Babeș-Bolyai" Cluj-Napoca (1974-1992), șef de catedră (1990-1992);
- profesor consultant la aceeași facultate, din 1992 până în 2008;

- conducător de doctorat în Istoria Veche a Românilor (din 1990).

Cursuri și seminarii la facultate:

- Istoria lumii antice (Orientul, Grecia, Roma);
- Istoria veche a României;
- Armata Română în Dacia;
- Arheologie daco-romană;
- Etnogeneza românilor.

Titluri științifice, distincții, omagieri:

Doctor în istorie la Universitatea din București (1963).

Numeroase premii și distincții științifice și civice i-au încununat cariera, printre acestea numărându-se: Ordinul "Meritul Științific" (1966); Premiul "Vasile Pârvan" al Academiei Române (1974); "Om al anului" – inclus în ABI, North Carolina USA (1997) și IBC Cambridge (1998); Cetățean de onoare al municipiului Cluj-Napoca (2000) și al orașului Năsăud (2006); Ordinul Național "Pentru Merit" în Rang de Cavaler (2002); "Doctor Honoris Causa" al mai multor universități.

În anul 2003, Adunarea Generală a Academiei Române l-a ales Membru de Onoare al celui mai înalt for științific din țară, intrând astfel în rândurile nemuritorilor spiritualității românești și înscriindu-se pe renumita listă a academicienilor năsăudeni.

A fost decorat de președintele României, Klaus Iohannis, cu Ordinul Național "Steaua României" în Grad de Cavaler (2016).

A fost onorat cu:

- volumul omagial "Din istoria Europei romane" (Oradea, 1995) - la împlinirea vârstei de 70 de ani;
- volumul "Fontes Historiae. Studia in honorem Demetrii Potase" (Bistrița-Cluj-Napoca 2006) - la împlinirea vârstei de 80 de ani;
- albumul omagial "Academicianul Dumitru Protase la 90 de ani. Magistrul și omul", apărut sub egida Consiliului Județean Bistrița-Năsăud și al Complexului Muzeal Bistrița-Năsăud - la împlinirea vârstei de 90 de ani.

Burse și specializări. Călătorii de studii și documentare:

Italia (Roma) 1972-1973; Germania de Vest (1973); Bulgaria (1959); Ungaria (1964); Polonia și Cehoslovacia (1967); Austria (1970); Turcia și Grecia (1976); Franța (1978); Egipt, Iugoslavia (1980), Republica Moldova (1991, 1992).

Participare la congrese internaționale:

Roma (1961), Cambridge (1967), Belgrad și Munchen (1971), Madrid și Bonn (1974), Budapesta (1976), Londra (1980), Stuttgart (1985), Madrid (1990), Roma și Berna (1993).

Activitatea științifică:

- autor a 17 cărți privind arheologia și istoria veche a României și colaborări la mari lucrări colective din țară și străinătate (sinteze, enciclopedii, dicționare);

- coordonator și autor principal al tomului II din *Istoria Românilor* (în 10 volume), 2001;
- autor a peste 300 de articole și studii de specialitate apărute în publicații românești și străine;
- conducător al mai multor șantiere arheologice din Transilvania și Banat privind epoca Romană și perioada migrațiilor;
- corespondent UNESCO pentru România și colaborator la *Fasti Archaeologici* (Roma) în anii 1980-1991;
- activitate în specialitate cu surse în limbile greacă veche și latină, arheologie, epigrafice și numismatice;
- membru al mai multor societăți cultural-științifice din țară și străinătate.

**ȘEF SERVICIU,
JURJE ANA**

A.J. / 1 exp.

SOCIETATEA CULTURALĂ DESPĂRȚĂMÂNTUL NĂSĂUD AL ASTREI
Nr. ord. Reg. Com. /an S.C. 37.40. 2/103. C.U.I. 18062707
Năsăud Piața Unirii nr. 15, cod. 425200
Nr 611/12 nov.2016

CONSILIUL JUDEȚEAN			
JUDEȚUL BISTRIȚA-NĂSĂUD			
REGISTRATURĂ - INTRARE			
Nr. Document	18/17/104		
Ziua	15	Luna	11
Anul	2016		
Nr. file	2	Nr. anexe	31
Mod. primire	direct		
Nume	D.A.L.		

Academician DUMITRU PROTASE

Recomandare

din partea Asociației ASTRA, Despărțământul Năsăud
pentru a fi desemnat *Cetățean de Onoare*
al județului Bistrița-Năsăud

D.A.L.
15.11.2016

Mă număr printre cei care l-au cunoscut pe distinsul academician Dumitru Protase încă din anii studenției iar mai târziu, când urma să obțin gradele didactice, am avut șansa să-l am președinte în comisia de acordare a gradului didactic I (1989) și să mă bucur încă o dată de pertinentele-i îndrumări didactice pe plan profesional.

Mă bucuram să aflu că Domnia Sa provenea din Mocodul grăniceresc, că a absolvit fostul Gimnaziu Grăniceresc pe care l-a parcurs între anii 1938-1946, terminând fiecare an cu calificativul *exceptional*, iar bacalaureatul cu note din cele mai bune. A absolvit Facultatea de Litere și Filozofie a Universității din Cluj (1950), devenind cercetător al Institutului de Istorie și Arheologie din Cluj, cu doctorat în istorie obținut în 1963, la București. În anul 1974 va obține premiul Academiei, „Vasile Pârvan”, recunoscându-i-se vasta și importanta activitate de cercetare. A parcurs cu ușurință toate etapele prin care putea deveni un bun profesor al Universității clujene (1974-1992), iar în anul 2003 obține și titlul de Membru de Onoare al Academiei Române.

Opera științifică a Domniei Sale se compune din studii de arheologie, epigrafie, numismatică, insistând pe tema continuității neîntrerupte în Dacia și în Dacia romanizată: *Problema continuității în Dacia în lumina arheologiei și numismaticii* (Edit. Academiei RSR, București 1966); *Riturile funerare la daci și daco-romani* (Edit. Academiei RSR, București 1971, pentru care obține din partea Academiei Române premiul „Vasile Pârvan”); *Un cimitir dacic din epoca romană la Soporul de Câmpie. Contribuție la problema continuității în Dacia* (Edit. Academiei RSR, București 1976); *Autohtonii în Dacia, Vol. I, Dacia romană* (Edit. Științifică și Enciclopedică, București 1980), Vol. II, *Dacia postromană până la slavi* (Edit. Risoprint, Cluj-Napoca 2000); *Orizonturi daco-romane, Vol. I* (Edit. Carpatina, Cluj-Napoca 1995), Vol. II (Edit. Napoca Star, Cluj-Napoca 2005), Vol. III (Edit. Napoca Star, Cluj-Napoca 2011), *Castrul roman și așezarea civilă de la Ilișua* (în colaborare, 1997); *La continuité daco-roumaine* (Edit. Risoprint, Cluj-Napoca 2000); tratatul de *Istoria Românilor, Vol. II* (apărat sub egida Academiei Române, în colaborare, Edit. Enciclopedică, București 2001); *Castrul roman de la Orheiul Bistriței* (Edit. Accent, Cluj-Napoca 2008); *Fasti Archaeologici Roumanie. Travaux parus entre les années 1980-1990* (Edit. Napoca Star, Cluj-Napoca 2015), ș.a., volume citate în cărți și publicații din țară și străinătate.

Distinsul academician Dumitru Protase va continua opera predecesorilor năsăudeni Iulian Marțian, Virgil Șotropa sau Iuliu Mosil, punându-și amprenta și asupra mai tinerilor cercetători precum Dr. Lucian Vaida, Dr. Cristian Găzdac sau Dr. Corneliu Gaiu, care l-au răsplătit cu volumul *Opera omnia*, la împlinirea vârstei de 90 de ani. Lansarea volumului și la Năsăud a prilejuit pentru instituțiile de cultură năsăudene o mare și strălucită sărbătoare.

(2005-Lupa Capitolina la Năsăud)

D.A.L.

Membru distins și președinte de onoare al Societății culturale „Virtus Romana Rediviva”, membru de onoare al Asociațiunii ASTRA, Despărțământul Năsăud a adunat în jurul Domniei Sale zeci sau sute de oameni interesați în a-i audia prelegerile care aduceau multă lumină atât în istoria veche a neamului românesc, cât și-n istoria nouă a zilelor noastre. A fost prezent la *Zilele orașului Năsăud*, prezidând simpozioanele sau sesiunile științifice din care au rezultat cele două volume ale Monografiei orașului, fapt pentru care a primit și titlul de *Cetățean de Onoare* al urbei de pe Someș (2001); A prezidat de multe ori festivitățile *Zilelor Colegiului Național „George Coșbuc”*, oferind elevilor și profesorilor imaginea anilor de școală pe care i-a parcurs la Năsăud;

(2009-în Aula Colegiului „G.Coșbuc” prezidează Adunarea ASTREI în care s-a lansat și *Dicționarul culturii și civilizației populare Țara Năsăudului, vol. I*, volum pe care l-a prefațat. În prezidiu era însoțit de Ioan Mititean, Ioan Lăpușeanu, Sever Ursa, primarul D. Mureșan, prof. univ. dr. D. Acu – președintele Asociațiunii ASTRA, Sibiu, Areta Moșu – Iași, Ioan Seni, Marțian Grigore, R Berceni)

A onorat Adunările Asociațiunii ASTRA găzduite de năsăudeni în anii 1991 și 2010 și de blăjeni în 2011, fiind prezent și la unele Adunări anuale ale Despărțământului năsăudean organizate la Năsăud (1990, 1999, 2009), Salva (1993, 2005), Cristeștii Ciceului (2004), Sângeorz-Băi (1992, 1996) sau Maieru (1991, 2006); A onorat manifestările ASTREI năsăudene la dezvelirea unor monumente sau busturi din zona Bistriței-Năsăudului: *Lupa Capitolina* – la Leșu, Maieru, Năsăud, Dej și Cristeștii Ciceului; busturile lui *Eminescu* și *Ferdinand Întregitorul* – la Năsăud și Beclean, bustul lui *Decebal* – la Rebrișoara și Coșbuc, fiindu-i ascultate cu mult interes toate discursurile publice. A meritat pe deplin titlul de *Membru de Onoare* al ASTREI năsăudene, oferit în anul 1999. A fost onorat de multe universități din țară (Arad, Sibiu, Timișoara, Cluj-Napoca) sau de peste granițe, de instituțiile de cultură clujene sau naționale, cu înalte titluri și distincții, cu ordine, medali și diplome românești sau străine. Este o prezență vie în Năsăudul cultural al zilelor noastre.

(La Casa de Cultură Năsăud, în prezidiul lansării cărții *Academia Română la 150 de ani (1866-2016)*.

Academicienii năsăudeni, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2016, autor prof. Ioan Seni, în prezența prof. univ. dr. Ironim Marțian, Dr. Gavril “Tărmure, ec. Floarea Pleș, prof. Ioan Seni, primar Mircea Romocea, Dr. Teodor Ardelean (Baia Mare),

vicepreședinte Alexandru Pugna. (23 aprilie 2016)).

Pentru valoarea academică a întregii sale opere, pentru imaginea Domniei Sale ca om de știință și cultură care face cinste plaiurilor județului nostru, pentru implicarea sa în cele mai importante evenimente culturale ale ținutului năsăudean, oferim din partea Asociațiunii ASTRA, Despărțământul Năsăud prezenta *Recomandare* spre a-l folosi la decernarea titlului de *Cetățean de Onoare* al județului Bistrița-Năsăud.

Președinte,
Prof. Ioan Seni

RECOMANDARE

Subsemnatul Vaida Dan Lucian, director al Muzeului Grăniceresc Năsăudean, recomand acordarea titlului de Cetățean de Onoare al Județului Bistrița-Năsăud prof. univ. Dumitru Protase, membru de onoare al Academiei Române, din următoarele considerente:

Născut în Țara Năsăudului, în satul Mocod, educat la Liceul Grăniceresc „George Coșbuc” din Năsăud, cel mai prețios edificiu al grănicerilor năsăudeni, academicianul Dumitru Protase este o personalitate de prestigiu, cu o activitate științifică remarcabilă, care rămâne pentru generația mea, și nu numai, un reper moral, un profesor admirabil și un om de excepție.

Academicianul Dumitru Protase a fost cercetător științific principal la Institutul de Istorie al Academiei Române din Cluj-Napoca și ulterior titularul disciplinei Istoria veche a României și șef al Catedrei de Istorie antică și arheologie la Facultatea de Istorie din Cluj-Napoca. Cunoscut și admirat în lumea universitară clujeană, Dumitru Protase este unul dintre seniorii aristocrați ai intelectualității transilvănene. Destinul său cărturăresc este un exemplu de ascensiune bazată pe muncă, dăruire și integritate profesională și morală, în care și-a sprijinit pașii pe trepte solide, fără ezitări și fără compromisuri. Deși ar fi putut îmbrățișa orice altă carieră, istoria l-a ispitit și l-a cucerit pentru totdeauna, reprezentând o dragoste la prima vedere, de care nu s-a despărțit niciodată și din care s-a născut o vastă operă scrisă, fundamentală pentru trecutul românilor, și un lung șir de generații de istorici școliți sub îndrumarea magistrului.

Dată fiind menirea de pionier în domeniul pe care și l-a ales, s-a întors cu drag ori de câte ori a fost solicitat de către cei aflați pe meleagurile de origine, să îi ajute în aflarea adevărului istoric al locurilor. A făcut numeroase cercetări de teren în zona Bistriței și a Năsăudului, sondaje și săpături arheologice sistematice, precum cele de la Orheiul Bistriței, Archiud, Ilișua, Livezile, Rodna Veche. A colaborat eficient cu cei care au pus bazele Muzeului Județean Bistrița-Năsăud, respectiv cu Ștefan Dănilă, primul director al muzeului, și ulterior cu Gheorghe Marinescu. A participat și participă, în continuare, cu mare plăcere, la manifestările culturale desfășurate în cuprinsul județului.

Numeroase premii și distincții, științifice și civice, i-au încununat cariera, printre acestea numărându-se: Ordinul „Meritul Științific” (1966); Premiul „Vasile Pârvan” al Academiei Române (1972); Cetățean de Onoare al municipiului Cluj-Napoca (2000); Ordinul Național „Pentru Merit” în Rang de Cavaler (2002); „Doctor Honoris Causa” al mai multor universități sau Ordinul Național „Steaua României” în Grad de Cavaler (2016). În anul 2003, Adunarea Generală a Academiei Române l-a ales Membru de Onoare al celui mai înalt for științific din țară, intrând astfel în rândurile nemuritorilor spiritualității românești și înscriindu-se pe renumita listă a academicienilor năsăudeni (singurul în viață).

Având în vedere cele arătate mai sus, apreciez că titlul de Cetățean de Onoare al județului Bistrița-Năsăud ar reprezenta încă o recunoaștere, binemeritată, a meritelor și realizărilor Domniei sale, de această dată la împlinirea celor nouă decenii de viață.

14.01.2016

CONSILIUL JUDEȚEAN
JUDEȚUL BISTRITĂ-NĂSĂUD
REGISTRATURĂ - ÎNTRBARE
Nr. Document IX / 17 / 103
Ziua 15 Luna XI Anul 2016
Nr. file 1 Nr. anexa 1

Dan Lucian Vaida

CONSILIUL JUDEȚEAN	
JUDEȚUL BISTRIȚA-NĂSĂUD	
REGISTRATURĂ - INTRARE	
Nr. Document	IX / 17229
Ziua	16
Lună	XI
Anul	2016
Nr. file	2
Nr. anexe	
Mod. primire	direct
Nume	Sh

RECOMANDARE

pentru acordarea titlului de Cetățean de Onoare al județului Bistrița-Năsăud
profesorului univ. DUMITRU PROTASE, Membru de Onoare al Academiei Române

Profesorul universitar și academicianul Dumitru Protase a împlinit, la 1 februarie 2016, frumoasa și respectabila vârstă de 90 de ani. Născut pe plaiuri năsăudene, teritoriu al vechilor libertăți românești, Domnia Sa s-a format în jurul Școlii clujene de arheologie și de epigrafie clasică, numărându-se printre colaboratorii apropiați ai profesorului Constantin Daicoviciu. Formația științifică a profesorului Dumitru Protase a beneficiat și de o pregătire în domeniul filologiei clasice, completată cu o intensă cercetare de teren, desfășurată în Transilvania și Banat.

Timp de șapte decenii a lucrat la catedră și în cercetare, afirmându-se ca unul dintre cei mai străluciți profesori și un deosebit de merituos cercetător, fapt profund reflectat prin valoroasele sale studii în domeniul istoriei și arheologiei. Rezultatele muncii depuse de Dumitru Protase au fost materializate în 17 cărți și alte sute de studii, care au aprofundat cele mai diverse domenii ale istoriei Daciei romane și postromane. Contribuțiile sale privind problema continuității daco-romane în spațiul fostei provincii Dacia în sec. III-VI d.Chr. sunt de o importanță fundamentală pentru istoria românilor, iar cercetările arheologice, de epigrafie și numismatică au scos la lumină dovezi incontestabile ale prezenței populației dace în epoca romană și apoi a continuității daco-romane în secolele următoare. Neobosit în munca depusă, Dumitru Protase a condus și coordonat cel de-al doilea volum al tratatului de „Istoria Românilor”, apărut în 2001, editat de Academia Română, volum care tratează problematica majoră a antichității și etnogenezei românești.

Recunoașterea activității științifice a profesorului Dumitru Protase pe plan internațional, a fost marcată de numeroase participări la congrese și întruniri ale istoricilor peste hotare, dar mai ales prin cooptarea în colectivele de redactare ale lucrării „Tabula Imperii Romanae” (1964-1969) sau „Fasti Archaeologici” (1980-1990). De asemenea, a colaborat la reviste, enciclopedii, lucrări de specialitate din Italia, Spania, Germania, Elveția, Austria, Polonia etc. A fost și corespondent UNESCO pentru România între anii 1980-1991. Totodată, este și autor al unor prețioase răspunsuri la o serie de articole tendențioase la adresa istoriei vechi a românilor.

De-a lungul anilor, a desfășurat, în paralel cu munca de documentare și cercetare, și o prestigioasă activitate ca dascăl la Facultatea de Istorie a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-

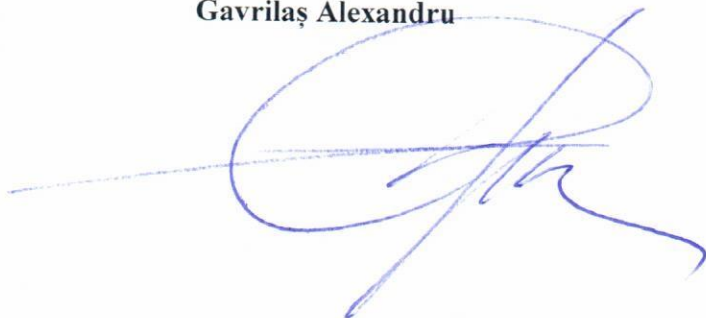
A. Moșuș
2016

Napoca, fiind profesor și coordonator a numeroase generații de studenți și doctoranzi. Înzestrat cu harul de a prezenta istoria într-o manieră atractivă, a rămas pentru foarte mulți dintre foștii studenți ca model de tact și măiestrie pedagogică.

Intelectual, cercetător și om de știință de talie națională și internațională, Dumitru Protase a primit numeroase distincții, dintre care amintim doar: „Ordinul Meritul Științific” (1966), Premiul „Vasile Pârvan” al Academiei Române (1974) sau, cel mai recent, „Steaua României”, în grad de cavalier (2016). Ca o încununare a întregii activități științifice și didactice, Academia Română l-a ales pe ilustrul Prof. Univ. Dr. Doc. Dumitru Protase, în Adunarea Generală din 21 iulie 2003, Membru de Onoare al Academiei Române.

Având în vedere cele menționate, apreciem că acordarea titlului de Cetățean de Onoare a județului Bistrița-Năsăud ar reprezenta un semn de cinstire și prețuire pentru una dintre cele mai mari personalități științifice originare de pe meleagurile bistrițene și năsăudene.

Gavrilaș Alexandru

15.11.2016

Prof. univ. dr. PROTASE Dumitru
Membru de onoare al Academiei Române

Curriculum vitae

Data și locul nașterii: 1 februarie 1926, Mocod, jud. Bistrița-Năsăud, România

Domiciliul: str. Republicii, nr. 12, Cluj-Napoca, 400015, Romania; telefon 0040.0264.599839; 0723.147277

Studii:

- Liceul „George Coșbuc”, secția umanistă, Năsăud (1938-1946);
- Facultatea de Litere (secția clasică) a Universității „Babeș”, Cluj; și Facultatea de Istorie la aceeași universitate (1946-1950);
- Facultatea de Drept a Universității „Babeș”, Cluj, doi ani (1947-1949).

Carierea profesională:

- preparator universitar, Catedra de Istorie Antică, Universitatea „Babeș”, Cluj (1948-1950);
- asistent universitar, prin avansare, la aceeași catedră (1950-1951, întrerupere pentru serviciul militar în perioada 1951-1953);
- cercetător științific și cercetător științific principal, la Institutul de Istorie al Academiei Române, Cluj-Napoca (1953-1974);
- conferențiar (evidențiat) și profesor universitar la Facultatea de Istorie-Filosofie a Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca (1974-1992), șef de catedră (1990-1992);
- profesor consultant la aceeași facultate, din 1992 până în 2008;
- conducător de doctorat în Istoria Veche a Românilor (din 1990).

Cursuri și seminarii la Facultate:

- Istoria lumii antice (Orientul, Grecia, Roma),
- Istoria veche a României,
- Armata română în Dacia,
- Arheologie daco-romană,
- Etnogeneza românilor.

Titluri științifice, distincții, omagieri:

- **Doctor în istorie la Universitatea din București (1963);**
- **Insigna „Veteran din războiul antifascist” (1964);**
- **Decorația „Ordinul Meritul Științific” (1966);**
- **Premiul „Vasile Pârvan” al Academiei Române (1974);**
- **„Om al Anului” - inclus în ABI, North Carolina USA (1997) și IBC Cambridge (1998);**
- **Doctor Honoris Causa: Universitatea de Vest din Timișoara (1999), Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu (2003), Universitatea „Vasile Goldiș” din Arad (2006);**
- **Cetățean de onoare al municipiului Cluj-Napoca (2000) și al orașului Năsăud (2006);**
- **Decorația Ordinul Național „Pentru Merit” în Rang de Cavaler (2002);**
- **Membru de onoare al Academiei Române (2003);**
- **Ordinul național „Steaua României”, în Grad de Cavaler „În semn de înaltă**

apreciere pentru întreaga sa carieră dedicată cercetării și educației, pentru excelența de care au dat dovadă lucrările sale de aprofundare a istoriei Daciei, impunându-se drept repere ale bibliografiei” (2016).

- La vârsta de 70 de ani onorat cu volumul omagial „Din istoria Europei romane” (Oradea, 1995); la împlinirea celor 80 de ani de viață cu masivul volum (1046 pag.) „Fontes Historiae. Studia in honorem Demetrii Protase” (Bistrița - Cluj-Napoca, 2006); iar la împlinirea vârstei de 90 de ani cu albumul omagial „Academicianul Dumitru Protase la 90 de ani. Magistrul și omul” (apărut sub egida Consiliului Județean Bistrița-Năsăud și al Complexului Muzeal Bistrița-Năsăud).

Burse și specializări. Călătorii de studii și documentare:

Italia (Roma) 1972-1973; Germania de Vest (1973); Bulgaria (1959); Ungaria (1964); Polonia și Cehoslovacia (1967); Austria (1970); Turcia și Grecia (1976), Franța(1978). Egipt, Iugoslavia (1980), Republica Moldova (1991, 1992).

Participare la congrese internaționale etc:

Roma (1961), Cambridge (1967), Belgrad și München (1971), Madrid și Bonn (1974), Budapesta (1976), Londra (1980), Stuttgart (1985), Madrid (1990), Roma și Berna (1993).

Activitatea științifică:

- Autor a 17 cărți privind arheologia și istoria veche a României și colaborări la mari lucrări colective din țară și străinătate (sinteze, enciclopedii, dicționare);
- coordonator și autor principal al tomului II din *Istoria Românilor* (în 10 volume), 2001;
- autor a peste 300 de articole și studii de specialitate apărute în publicații românești și străine;
- conducător al mai multor șantiere arheologice din Transilvania și Banat privind epoca romană și perioada migrațiilor (Alba Iulia, Sopor, Obreja, Țaga, Ilișua, Berzovia ș.a.);
- corespondent UNESCO pentru România și colaborator la *Fasti Archaeologici* (Roma) în anii 1980-1991;
- activitate în specialitate cu surse în limbile greaca veche și latină, arheologice, epigrafice și numismatice;
- membru al mai multor societăți cultural-științifice din țară și străinătate.

OPERA OMNIA:

I. CĂRȚI DE AUTOR

- 1 **Problema continuității în Dacia în lumina arheologiei și numismaticii**, București, Ed. Academiei Române, 1966, 250 p.
- 2 **Tabula Imperii Romani. Aquincum-Sarmizegetusa-Sirmium**, L. 34, Budapest, 1968, 123 p. (în colaborare cu M. Macrea, I.I. Russu, D. Tudor).
- 3 **Tabula Imperii Romani. Romula-Durostorum-Tomis**, L. 35, 1969, 88 p. (în colaborare cu N. Gostar, E. Popescu, I.I. Russu, D. Tudor).
- 4 **Riturile funerare la daci și daco-romani**, București, Ed. Academiei Române, 1971, 221 p.
- 5 **Un cimitir dacic din epoca romană la Soporul de Câmpie. Contribuție la problema continuității în Dacia. Monografie arheologică**, București, Ed. Academiei Române, 1976, 112 p.+42 pl.
- 6 **Autohtonii în Dacia**, vol. I, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1980, 310 p.
- 7 **Orizonturi daco-romane**, vol. I, Ed. Carpatica, Cluj-Napoca, 1995, 435 p.
- 8 **Castrul roman și așezarea civilă de la Ilișua**, Bistrița, 1997, 88 p.+150 planșe (în colaborare cu C. Gaiu și G. Marinescu).
- 9 **Autohtonii în Dacia**, vol. II. **Dacia postromană până la slavi**, Cluj-Napoca, 2000, 390 p.
- 10 **La continuité daco-romaine**, Cluj-Napoca, 2001, 312 p.
- 11 **Obreja. Așezarea și cimitirul daco-roman (sec. II-IV). Dovezi ale continuității în Dacia**, Cluj-Napoca, 2002, 356 p.
- 12 **Țaga. Două așezări din perioada finală a etnogenezei românilor. Monografie arheologică**, Cluj-Napoca, 2003, 110 p.
- 13 **Cimitirul slav de la Ocna Sibiului (sec. VIII-IX)**, Sibiu, 2004, 101 p.
- 14 **Orizonturi daco-romane**, vol. II, Cluj-Napoca, 2005, 432 p.
- 15 **Castrul roman de interior de la Gherla**, Timișoara, 2008, 522 p. (în colaborare cu N. Gudea și R. Ardevan).
- 16 **Orizonturi daco-romane**, vol. III, Cluj-Napoca, 2011, 400 p.
- 17 **Fasti archaeologici Roumanie. Travaux parus entre les années 1980-1990**, Cluj-Napoca, 2015, 500 p.

II. LUCRĂRI COLECTIVE (colaborări)

1. **Dicționarul enciclopedic român**, vol. I-IV, 1962-1966.
2. **Enciclopedia arheologico-istorică cehoslovacă**, I, Praga, 1966; II, Praga, 1969.
3. **Tabula Imperii Romani: Aquincum - Sarmizegetusa - Sirmium**, L 34, Budapest, 1968.
4. **Inscripțiile Daciei romane**, vol. III, 1-4, 1977-1988; peste 500 inscripții redactate.
5. **Tabula Imperii Romani: Romula-Durostorum-Tomis**, L 35, Bucharest, 1969.
6. **Fasti Archaeologici**, Roma, publicație UNESCO, 2030 articole, trimise între anii 1980-1990.
7. **Encyklopädie zur Frühgeschichte Europas**, I, Berlin, 1980.
8. **Enciclopedia civilizației romane**, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 1982, 175 articole-voci (marile orașe din Occidentul roman). **Istoria gândirii și creației științifice românești, I**, București, 1982, p. 203-246, cap. *Progresul științei și tehnicii în timpul romanilor*.

9. **Istoria românilor**, vol. II, București, 2001, ed. II, 2010 (coordonator): autor a circa 350 de pagini.

III. STUDII SI ARTICOLE DE SPECIALITATE

1. Săpăturile de la Garvăn (Dinogetia), raionul Macin (Galați). Raport preliminar, în *SCIV*, II, 1, 1951, p. 19-49 (în colaborare cu Gh. Ștefan, I. Barnea, B. Mîtreă, V. Vătășianu).
2. Tezaurul de monede imperiale de la Geomal și invazia carpilor din anul 242 în Dacia, în *SCS*, Cluj, seria istorie, V, 3-4, 1954, p. 495-566 (în colaborare cu M. Macrea).
3. Cercetările din 1953 în cetatea de la Alba Iulia, în *SCS*, Cluj, VII, 1-4, 1956, p. 15-45.
4. Materiale arheologice romane în Muzeul din Năsăud. Precizări asupra provenienței lor, în *AM*, II, 1956, p. 132-134.
5. Tezaurul de monede romane imperiale de la Nireș (Dej), în *SCN*, I, 1957, p. 149-171.
6. Două inscripții inedite de la Ilișua, în *MCA*, IV, 1957, p. 319-323.
7. Șantierul arheologic Rodna. Raport 1955, în *MCA*, IV, 1957, p. 212-218 (în colaborare cu V. Vătășianu, M. Rusu).
8. Tezaurizarea antoninianului în Dacia, în *SCN*, II, 1958, p. 253-268.
9. Studiul antropologic la oseminte dintr-un cimitir dacic (sec. II-III), în *Mitologia normală și patologică*, III, 1959, p. 223-229 (în colaborare cu I.G. Russu, M. Șerban, M. Motioc, T. Farkas).
10. Șantierul arheologic Alba Iulia și împrejurimi, în *MCA*, VI, 1959, p. 433-452 (în colaborare cu M. Macrea).
11. Șantierul arheologic Alba Iulia. Raport 1957, în *MCA*, VI, 1959, p. 397-405.
12. Un mormânt din secolul V la Ceparî (Transilvania), în *SCIV*, X, 2, 1959, p. 475-485.
13. Sclavii în opera lui Euripide și concepția sa despre sclavaj, în *St. Cl.*, I, 1959, p. 77-90 (în colaborare cu I. Țigăra).
14. Săpăturile de la Soporul de Câmpie, în *MCA*, V, 1959, p. 425-434 (în colaborare cu I. Țigăra).
15. Șantierul arheologic Soporul de Câmpie, în *MCA*, VI, 1959, p. 383-395 (în colaborare cu I. Țigăra).
16. Săpăturile de la Lechința de Mureș și Cipău (1957), în *MCA*, VI, 1959, p. 445-452 (în colaborare cu N. Vlassa).
17. Un nou tip de medalion funerar roman în Dacia, în *SCIV*, XI, 2, 1960, p. 328-333.
18. Olăria dacică din castrul roman de la Orheiu Bistriței, în *PM*, 1960, p. 188-194.
19. Ein Grab aus V Jh. von Ceparî (Transilvanien), în *Dacia, NS*, IV, 1960, p. 569-575.
20. Cimitirul de la Soporul de Câmpie și importanța lui pentru problema persistenței băștinașilor în Dacia romană, în *Omagiu lui Constantin Daicoviciu*, 1960, p. 455-465.
21. Șantierul arheologic Soporul de Câmpie, în *MCA*, VII, 1961, p. 423-430.
22. Săpăturile arheologice de la Alba Iulia. Raport 1958, în *MCA*, VII, 1961, p. 407-410.
23. Un nouveau diplôme militaire de Dacie Porolissensis, în *The Journal of Roman Studies*, LI, 1961, p. 63-70 (în colaborare cu C. Daicoviciu).
24. Notițe asupra unor brățări de aur de la Alba Iulia, în *Apulum*, IV, 1961, p. 280-283.
25. Noi monumente sculpturale romane din nordul Daciei, în *Apulum*, IV, 1961, p. 127-143.
26. Formes particulières de l'art romain provincial en Dacie, în *St. Cl.*, III, 1961, p. 133-141.
27. Șantierul arheologic Porolissum, în *MCA*, VII, 1961, p. 361-390 (în colaborare cu M. Macrea și M. Rusu).

28. Șantierul arheologic Soporu de Câmpie. Raport 1959, în *MCA*, VIII, 1962, p. 527-536.
29. Considérations sur les rites funéraires des Daces, în *Dacia NS*, VI, 1962, p. 173-197.
30. Le coorti I Hispanorum miliaria e I Ubiorum in Dacia, în *Dacia NS*, VI, 1962, p. 505-508.
31. O diplomă militară din Dacia Porolissensis. Știri noi despre organizarea Daciei romane, în *ActaMN*, I, 1964, p. 163-180 (în colaborare cu C. Daicoviciu).
32. La permanence des Daces en Dacie romaine, telle qu'elle résulte de l'archéologie, în *RRH*, III, 2, 1964, p. 193-211.
33. Considerations sur la continuité des Daco-Romains en Dacie post-aurélienne, à la lumière de recherches archéologiques et numismatiques, în *Dacia NS*, 1964, p. 177-193.
34. Descoperiri arheologice la Gherla, în *PM*, 1965, p. 177-181.
35. Un cuptor roman de ars cărămizi la Orheiu Bistriței, în *Apulum*, V, 1965, p. 557-561 (în colaborare cu Șt. Dănilă).
36. À propos du nom et de l'origine du titulaire d'un diplôme militaire de Dacia Porolissensis, în *Latomus*, XXIV, 2, 1965, p. 322-329 (în colaborare cu C. Daicoviciu).
37. Cimitirul slav de la Ocna Sibiului, în *Omagiu lui P. Constantinescu-Iași*, București, 1965, p. 153-159.
38. Les trésors monétaires de la Dacie romaine. Leur signification sociale-économique et ethno-politique, în *Congresso internazionale di numismatica*, Roma, 11-16 settembre 1961, *Atti*, II, Roma, 1965, p. 423-432.
39. La permanence des Daces en Dacie romaine, telle qu'elle résulte de la numismatique, în *RRH*, IV, 2, 1965, p. 207-223.
40. Tezaurul de monede imperiale romane de la Cristești pe Mureș, în *ActaMN*, II, 1965, p. 257-268 (în colaborare cu A. Zrinyi).
41. Castrul roman de la Călugăreni (rn. Tg. Mureș). Săpăturile din anul 1961, în *ActaMN*, II, 1965, p. 209-214.
42. Megjegyzések egy Dacia Porolissensis-i katonai diploma tulajdonosának nevében és eredetéhez, în *Antik Tanulmányok. Studia antiqua*, XII, I, Budapest, 1965, p. 126-130 (în colaborare cu C. Daicoviciu).
43. Săpăturile arheologice din 1960 la Cipău, în *ActaMN*, III, 1966, p. 405-407.
44. Castrul roman de la Orheiu Bistriței, în *SCIV*, XVIII, I, 1967, p. 113-121 (în colaborare cu M. Macrea, Șt. Dănilă).
45. Legiunea IV Flavia la nordul Dunării și apartenența Banatului și Olteniei de vest la provincia Dacia, în *ActaMN*, IV, 1967, p. 47-72.
46. O pușculiță cu denari romani imperiali de la Cristeștii de Mureș, în *ActaMN*, IV, 1967 (în colaborare cu A. Zrinyi).
47. Elemente trace și illire în Ala II Pannoniorum din Dacia, în *SCIV*, XIX, 2, 1968, p. 339-344.
48. Un castru roman de pământ la Livezile pe granița de nord a Daciei, în *SCIV*, XIX, 3, 1968, p. 531-540 (în colaborare cu Șt. Dănilă).
49. Observații în legătură cu așezările rurale din Dacia romană, în *ActaMN*, M, 1968, p. 505-511.
50. O așezare dacică din epoca romană de la Ocna Sibiului, în *Apulum*, VII/I, 1968, p. 229-240.
51. Tezaurul de monede imperiale romane de la Țaga (jud. Cluj), în *SCN*, IV, 1968, p. 139-173 (în colaborare cu I.H. Crișan).
52. Tezaurul de denari romani imperiali de la Ghirișa, în *Tezaure monetare din județul Satu Mare*, Oradea, 1968, p. 37-59 (în colaborare cu T. Bader).

53. Sur les établissements ruraux de la Dacie romaine, în *RRH*, VIII, I, 1969, p. 3-14.
54. Eléments ethniques thraces et illyriens dans l'Ala II Pannoniorum de Dacie, în *Latomus*, 102, Hommages à Marcel Renard, II, 1969, p. 634-638.
55. Tezaurul monetar roman de la Tibodu (Transilvania). Observații și precizări, în *ActaMN*, VI, 1969, p. 509-513.
56. Un cimitir de incinerare din epoca romană la Iacobeni (Transilvania), în *ActaMN*, VI, 1969, p. 525-531.
57. Le cimetière de Sopor de Cîmpie. Un nouveau témoignage de la présence des Daces en Dacie romaine, în *Dacia NS*, XII, 1969, p. 291-317.
58. Unde a fost „regatul” lui Dicores?, în *SCIV*, XXI, I, 1970, p. 145-153.
59. La légion IV Flavia au nord du Danube et la première organisation de la Dacie romaine, în *Actes of the fifth epigraphic congress*, Cambridge, 1970, p. 337-342.
60. Tezaurul de aur din epoca migrațiilor de la Cluj-Someșeni, în *ActaMN*, VII, 1970, p. 185-199 (în colaborare cu K. Horedt).
61. Ein völkerwanderungszeitlicher Schatzfund aus Cluj-Someșeni (Siebenbürgen), în *Germania*, 48, 1-2, 1970, p. 85-98 (în colaborare cu K. Horedt).
62. O familie de origine italică într-o inscripție de la Apulum, în *Apulum*, IX, 1971, p. 353-357.
63. Așezarea și cimitirul daco-roman de la Obreja (Transilvania). O nouă dovadă despre permanența populației autohtone în Dacia romană și postromană, în *ActaMN*, VIII, 1971, p. 135-160.
64. A existat la geto-daci concepția greco-romană despre „obolul lui Charon”?, în *SCIV*, XXII, 3, 1971, p. 495-500.
65. Observații asupra așezărilor rurale din Dacia romană și postromană (sec. II-VI) până la venirea slavilor, în *Banatica*, Reșița, 1971, p. 93-105.
66. Al doilea mormânt princiar de la Apahida (partea I), în *ActaMN*, IX, 1972, p. 163-177.
67. Das Zweite Fürstengrab von Apahida (Siebenbürgen), în *Germania*, 50, 1, 1972, p. 174-220 (în colaborare cu K. Horedt).
68. Problema colonizării de daci liberi și carpi în Dacia romană, în *SCIV*, XXIII, 4, 1972, p. 593-606.
73. Zur Chronologie und ethnisch-kulturellen Deutung des Friedhofes von Sopor de Cîmpie (Siebenbürgen), în *ActaMN*, IX, 1972, p. 525-532.
69. Rectificări la o inscripție din Apulum, în *Apulum*, X, 1972, p. 703-705.
70. Le problème de la colonisation des Daces libres et Carpes en Dacie romaine, în *Actes de la XXI-e Conférence Internationale d'Études Classiques „Eirene”*, Cluj, 2-3 oct. 1972, p. 583-587.
71. L'établissement et le cimetière daco-romaine d'Obreja (Transylvanie), în *Actes du VIII-e Congrès Internationale des Sciences préhistoriques et Protohistoriques*, Beograd, III, 1973, p. 214-219.
72. Troupes auxiliaires originaires des provinces germaniques dans l'armée de Dacie, în *Vestigia*, 17, 1973, p. 535-537 (*Akten des VI Internationalen Kongresses für Griechische und Lateinische Epigraphik*, München, 1972).
73. Troupes auxiliaires originaires des provinces germaniques dans l'armée de Dacie, în *Dacia NS*, XVII, 1973, p. 323-328.
74. Übtien die Geto-Daker die griechisch-römischen Brauch der Charons Münze?, în *Archaeologia Polona*, XIV, 1973, p. 223-229.
75. „Exercitus Daciae Porolissensis” et la défense des frontières septentrionales de la Dacie, în *Actes du Congrès des Frontières de l'Empire Romain*, Mamaia, 1974, p. 227-233.
76. Necropola orașului Apulum. Săpăturile din anii 1970-1971, în *Apulum*, XII, 1974, p.

- 134-159.
77. Coiful roman de la Berzovia, în *Banatica*, III, 1975, p. 85-89 (în colaborare cu L. Petculescu).
 78. Villa rustica de la Dalboșeț (jud. Caraș-Severin), în *Banatica*, III, 1975, p. 381-386.
 79. Castrul roman de la Surducul Mare (jud. Caraș-Severin), în *Banatica*, III, 1975, p. 375-380.
 80. Castrul roman de la Brîncovenești (jud. Mureș). Cercetările din anii 1970-1971, în *Marisia*, V, 1975, p. 57-69 (în colaborare cu A. Zrinyi).
 81. Stadiul actual al cercetărilor privind continuitatea autohtonilor în Dacia romană (secolele II-III), în *RMM*, I, 1976, p. 7-19.
 82. Les rapports entre Daces et Romains dans la province de Dacie, în *Travaux de VI-e Congrès International d'Études Classiques* (Madrid, Septembre 1976), București-Paris, 1976, p. 493-500.
 83. Monede constantiniene descoperite la Deuș, în împrejurimile Napocci romane, în *Studia*, I, 1976, p. 3-6.
 84. La formation du peuple roumain à la lumière des anciennes et des nouvelles recherches, în *Cours d'été international „La Roumanie et la civilisation européenne”*, 19 juillet-4 août 1976, Cluj-Napoca, p. 5-19.
 85. Der Forschungsstand zur Kontinuität des bodenständigen Bevölkerung im römischen Dazien (2-3 Jh.), în *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt*, Berlin-New York, 1977, p. 990-1015.
 86. Morminte din epoca romană la Toldal (jud. Mureș), în *Marisia*, VII, 1977, p. 85-90.
 87. La population daco-romaine en Transylvanie et dans le Banat. Depuis l'abandon de la Dacie jusqu'à la venue des Slaves, în *Dacoromania*, 3 (1975-1976), Freiburg, 1977, p. 51-56.
 88. Castre romane cu dublu zid de incintă descoperite în Dacia, în *Sargetia*, XIII, 1977, p. 191-202.
 89. Istoria străveche și veche a județului Bistrița-Năsăud, în *Studii și cercetări etnografice în Bistrița-Năsăud*, Bistrița, 1977, p. 32-44 (în colaborare).
 90. Das Römerlager von Brîncovenești und seine Bedeutung für die Verteidigung der Nordostgrenze Dakiens, în *Studien zu den Militärgrenzen Roms, II, Vorträge des 10 Internationalen Limeskongresses in der Germania Inferior*, Köln-Bonn, 1977, p. 379-386.
 91. Römische Lager mit doppelten Umfassungsmauern in Dakien, în *Akten des XI Internationalen Limeskongresses*, Budapest, 1977, p. 303-320.
 92. Illirii în Dacia romană. Pe temeiul datelor epigrafice, în *SCIVA*, XX, 4, 1978, p. 497-503.
 93. Raport preliminar asupra săpăturilor arheologice de la Brîncovenești, Cuci și Ogra (jud. Mureș) privind perioada stăpânirii romane, în *Marisia*, VIII, Tg. Mureș, 1978, p. 75-79 (în colaborare cu A. Zrinyi).
 94. Les Illyriens en Dacie romaine à la lumière des inscriptions, în *Godisnjak*, XVII, Sarajevo, 1978, p. 127-135.
 95. Considerații privind continuitatea și romanizarea autohtonilor în Dacia romană, în *Memoriile Secției de Științe Istorice ale Academiei Române*, seria IV, tomul IV, 1979, p. 9-22.
 96. Considérations sur la romanisations en Dacie, în *Marisia*, X, 1980, p. 53-64.
 97. Die Autochtonen und die Römer in Dazien, în *Rumänien, Blätter der Geschichte*, V, 1, 1980, p. 80-109.
 98. Die Romanisation des innerkarpatischen Dakien, în *Actes du IIe Congrès International de Thracologie* (Bucarest, 4-10 septembre, 1976), II, *Histoire et archeologie*, București, 1980, p. 253-257.

99. Concepția lui Vasile Pârvan despre romanitate și continuitate în ținuturile carpato-danubiene, în *Studia*, I, 1983, p. 3-7.
100. Cercetările arheologice din anul 1980 în castrul roman de la Ilișua (jud. Bistrița-Năsăud), în *MCA*, București, 1983, p. 289-292 (în colaborare cu G. Marinescu și C. Gaiu).
101. Săpăturile arheologice de salvare din anul 1980 la Gherla, în *MCA*, București, 1983, p. 299-303 (în colaborare cu R. Ardevan).
102. Les rapports entre la Dade et Rome jusqu'aux guerres de Trajan contre Décébale, în *Marisia*, XI-XII, 1983, p. 41-50.
103. Neue Daten über die Ala I Tungrorum Frontoniana in Dakien, în *Festschrift für Arthur Betz*, Wien, 1985, p. 495-504.
104. Observații privind inscripția „creștinată” de la Napoca, în *SCIIVA*, XXXVI, 4, 1985, p. 333-338.
105. Date noi despre Ala I Tungrorum Frontoniana în Dacia, în *SCIIVA*, XXXVI, 3, 1985, p. 249-253.
106. „Decebalus per Scorilo” în lumina vechilor și noilor interpretări, în *Thraco-Dacica*, VII, 1-2, 1986, p. 146-153.
107. Autochtones et migrants en Dacie, în *XVIIe Congrès International des Sciences Historiques*, Stuttgart, 25 août-1 septembre 1985, Actes, III, Stuttgart, 1986, p. 418-419.
108. Așezarea autohtonă din secolele IV-VI e.n. de la Țaga (jud. Cluj), în *Symposia Thracologica*, IV, Oradea, 1986, p. 119-120.
109. O piesă paleocreștină daco-romană descoperită la Palatca în Transilvania, în *Symposia Thracologica*, V, Miercurea Ciuc, 1987, p. 121.
110. O piesă paleocreștină daco-romană descoperită la Palatca în Transilvania, în *Thraco-Dacica*, X, 1-2, 1987, p. 229-233.
111. Die dakisch-römische Bevölkerung nördlich der Donau in der Periode von Aurelian bis zu den Slaven (7 Jh.) im Lichte der aktuellen Dokumente, în *Die Völker Süd-Osteuropa Jahrbuch*, 17, Berlin-München, 1987, p. 231-250.
112. Habent sua fata libelli, în *Studia*, 2, 1988, p. 96-99.
113. Săpăturile arheologice din anii 1983-1986 la Lechința de Mureș (jud. Mureș), în *Apulum*, XXV, 1988, p. 181-206 (în colaborare cu V. Lazăr și M. Grozav).
114. Sondajele arheologice de verificare de la Morești efectuate în anii 1985-1986, în *Apulum*, XXV, 1988, p. 287-295 (în colaborare cu A. Zrinyi și M. Grozav).
115. Așezarea autohtonă din secolele IV-VI de la Țaga (jud. Cluj), în *AIIA*, XXVIII, 1988, p. 443-450.
116. Cultura materială și spirituală a populației autohtone din Provincia Dacia, în *Symposia Thracologica*, VII, Tulcea, p. 229-233.
117. Die Autochtonen in Dakien (4-7 Jh.), în *Transilvania*, Essen, 9, 1990, p. 25-30.
118. Transylvania during the Roman Time, în *Transilvania*, Essen, 11, 1990, p. 25-32.
119. Die römische und poströmische Epoche in Transsilvania, în *Transilvania*, Essen, 12, 1991, p. 14-18.
120. La romanisation et la persistance de la romanité en Dacie, în *Transilvania*, Essen, 14, 1991, p. 19-25.
121. Römische Einflüsse in Dakien vor der Eroberung, în *EN*, I, 1991, p. 53-57.
122. La romanisation et le romanité en Dacie, în *17 Congreso internacional de Ciencias Historicas* (Madrid, 1990), vol. II, Madrid, 1992, p. 1057-1065.
123. Monumente epigrafice și sculpturale din castrul roman de la Brâncovenești (jud. Mureș), în *EN*, II, 1992, p. 95-110 + 15 pl. (în colaborare cu A. Zrinyi).
124. Considérations sur l'urbanisme romain en Dacie et sur son sort au cours de la période de transition au féodalisme, în *Ier Colloque roumano-suisse sur le politique édilitaire dans les provinces de l'Empire Romain* (Deva, 13-20

- septembre 1992), Cluj-Napoca, 1993, p. 17-20.
125. Procesul de romanizare și dănuirea romanității în Dacia, în *Apulum*, XXVII-XXX, 1990-1993, p. 259-268.
 126. Siebenbürgen in der Römerzeit, în *Arbeitskreis für Siebenbürgische Landeskunde E.V.*, Heidelberg, 1994, p. 42-70.
 127. Fibule din castrul roman și așezarea civilă de la Ilișua (jud. Bistrița-Năsăud), în *Revista Bistriței*, VII, 1993, p. 51-61 (în colaborare cu S. Cociș și C. Gaiu).
 128. Castrul roman de la Tihău (jud. Sălaj) în lumina cunoștințelor actuale, în *EN*, IV, 1994, p. 75-101.
 129. Castrul roman de la Brâncovenești, jud. Mureș. Săpăturile din anul 1982, în *MCA*, 1993, p. 295-298 (în colaborare cu A. Zrinyi).
 130. Considerații privind antroponomastica traco-dacică și originea etnică a purtătorilor din inscripțiile Daciei Romane, în *Revista Bistriței*, VIII, 1994, p. 35-40.
 131. Castrul roman și așezarea civilă de la Brâncovenești (jud. Mureș). Săpăturile din anii 1970-1987, Târgu Mureș, 1994, 95 p.+63 planșe (în colaborare cu A. Zrinyi), extras din *Marisia*, XXIII-XXIV, 1994, p. 75-170 și pl. XXIII-LXXV.
 132. Une pièce paléochrétienne daco-romaine découverte à Palatca et le problème du christianisme chez les Goths de Transylvanie, *ActaMN*, 32, 1, 1995, p. 167-174.
 133. L'anthroponomastique thraco-dace et l'origine ethnique des porteurs dans les inscriptions de la Dacie romaine. Quelques observations, în *La politique édititaire dans les provinces de l'Empire Romain, IIeme-IIIeme siècles après J.-C.*, Berne, 1995, p. 157-165.
 134. Personalitatea și contribuția lui Nicolae Drăganu la istoria românilor prin cercetările sale de toponimie și onomastică, în *Studii și cercetări etnoculturale*, vol. II, Bistrița, 1996, p. 67-74, (= *Transylvanian Review*, V, 4, 1996, p. 57-64).
 135. Frontierele provinciei Dacia în timpul împăratului Traian, în *Sargetia*, XXV (1992-1994), 1995, p. 113-120, (Les frontières de la province de Dacie au temps de l'empereur Trajan, în *Omaggio a Dinu Adameșteanu*, Cluj-Napoca, 1996, p. 135-139).
 136. Considerations on Romanian Ethnogenesis in the Light of Old and Recent Investigations, în *Transylvanian Review*, V, 3, 1996, p. 26-31.
 137. Considerații privind etnogeneza românilor în lumina vechilor și noilor cercetări, în *Civilizația romană în Dacia*, Cluj-Napoca, 1997, p. 247-254.
 138. Din nou despre Cluj-Napoca. Retrospective istorice, în volumul *Zilele împăratului Traian și latinitatea românilor*, Cluj-Napoca, 1998, p. 27-38.
 139. Lupa Capitolina și semnificația ei istorică, în *op.cit.*, p. 19-26.
 140. Un village daco-romain des IIe-IVe siècles à Obreja en Transylvanie, în *Politique édititaire dans les provinces de l'Empire Romain IIeme-IVeme après J.-C., Actes du IIIeme Colloque Romano-Suisse; La vie rurale dans les provinces romaines: viei et villae* (Tulcea, 8-15 octobrie 1995), Tulcea, 1998, p. 79-100.
 141. Kontrollgrabungen in den Jahren 1985-1986 und 1989-1991 bei Morești (Kr. Mureș), Rumänien, în *Transsilvanica. Gedenkschrift für Kurt Horedt*, Rahden, 1998, p. 1-14.
 142. Quand la capitale de Décébale est-elle tombée aux mains des Romains? (Un nouveau point de vue), în *EN*, VII/1997 (1998), p. 89-100.
 143. Vasile Pârvan (1882-1927). 70 de ani de la trecerea lui în nemurire. Evocare, în *EN*, VII/1997 (1998), p. 293-300.
 144. Le cmp romain et l'établissement civil d'Ilișua. Les resultat des fouilles archéologiques effectuées dans le courant des années 1978-1995, în *Roman Frontier Studies*, XVII/1997, Zalău, 1999, p. 415-429 (în colaborare cu C. Gaiu).
 145. Napoca postromană. Sfârșit de urbanism, continuitate de viață, în volumul *Napoca - 1880 de ani de la începutul vieții urbane*, Cluj-Napoca, 1999, p. 226-233.

146. La genèse des villes dans la Dacie romaine, în *Muzeul Național al Unirii. Bibliotheca Musei Apulensis*, XV, Alba Iulia, 2000, p. 63-78.
147. Le stade actuel des recherches concernant la continuité de la population autochtone en Dacie (IIe-VIe siècles), în volumul *Omagiu profesorului Ioan Glodariu, Muzeul Național de Istorie al Transilvaniei, Bibl. Mus. Napocensis*, XX, Cluj- Napoca, 2000, p. 391-399.
148. Geneza orașelor în Dacia romană, în *Simpozionul „In memoriam Dumitru Tudor”, Bibl. Hist. Et Archaeologica Universitatis Timisiensis*, IV, Timișoara, 2001, p. 71-80.
149. Villa rustica de la Dalboșeț (jud. Caraș-Severin). Săpăturile arheologice din anii 1969-1970, în *Omagiu profesorului Nicolae Gudea la 60 de ani*, Zalău, 2001, p. 237-248.
150. Populația autohtonă în Dacia postromană până la slavi (o scurtă privire istorică), în *Arhiva Someșană*, I, 2002, p. 67-75.
151. Câteva considerații privind circulația monetară în Dacia postromană și semnificația ei istorică, în *SCN*, XCII-XCVII (1998-2003), București, 2003, p. 155-160.
152. Descoperiri și date inedite privind castrul roman de la Hoghiz, în *Omagiu profesorului Emilian Popescu*, Iași, 2003, p. 125-134.
153. Romanizarea și creștinismul - componente de bază ale continuității etno-culturale în spațiul daco-roman, în *Omagiu Doina Benea*, Timișoara, 2004, p. 313-319.
154. A dákoromán elmélet. Dacia őslakossága a 2-6 században a romániai történetírás szemlélele szerint, în *Rubicon*, 1/2005, p. 41-47. (The Romano-Dacian theory. The native population in the 2nd-6yh centuries in the Romanian historiography).
155. Schimbul în natură și pe bază de monedă în economia Daciei postromane. Unele considerații, în *Tibiscum* (Caransebeș), XII, 2005, p. 295-301 = *Omagiu V. Mihăilescu Birliba*, Iași, 2009 (în l. engleză).
156. Das römische Binnenkastell von Gherla. Die Erdwallphase (106-140 n. Chr.), în *Limes XIX. Proceedings of the XIXth International Congress of Roman Frontier Studies held in Pécs, Hungary*, September 2003, Pécs, 2005, p. 713-721 (în colaborare cu N. Gudea și R. Ardevan).
157. 1900 Anni dall'integrazione della Dacia nell'impero romano, în *Roma, Dacia, România*, București, 2006, p. 85-91.
158. Împăratul Traian în viziunea lui Plinius cel Tânăr și Cassius Dio, în volumul *Daci și romani. 1900 de ani de la integrarea Daciei în Imperiul Roman*, Timișoara, 2006, p. 135-140.
159. Le christianisme chez les Daco-Romains avant la venue des Slaves. Quelques remarques, în *Historiae diversitas. Festschrift für Vladimir Iliescu zum 80. Geburtstag*, Galați, 2006, p. 155-163.
160. Dislocările de autohtoni și efectele lor în procesul de romanizare din Dacia, în *Studia Michaeli Bărbulescu oblata*, Cluj-Napoca, 2007, p. 590-595 = în *Centrul de Studii de Istorie și Arheologie C. Daicoviciu*, Timișoara, 2007, p. 13-20 (în l. engleză).
161. Castrul roman de la Orheiu Bistriței. Das römische Kastell von Orheiu Bistriței, în *Revista Bistriței*, XXI/1, 2007, p. 93-173 = în Editura Accent, vol. separat, Cluj-Napoca, 2008, 121p.
162. Comentarii privind re folosirea monumentelor funerare romane în zidurile castrelor auxiliare din Dacia, în *Studii de istorie economică a Daciei Romane*, Timișoara, 2008, p. 249-254.
163. Archiud. Săpăturile arheologice din anii 1961 și 1963-1966 la „Fundătura”, în *Revista Bistriței*, XXII, 2008, p. 115-179. Și în broșură separată, Cluj-Napoca, 2009, 65 p.
164. Un cimitir de incinerare slav din sec. VIII-IX la Soporul de Câmpie, în *Revista Bistriței*, vol. XV, 2011, p. 197-202.

165. Castrul legiunii III Flavia de la Berzobis. Săpăturile arheologice din anii 1965-1968, în *AnB*, VIII, 2010, p. 33-62.
166. Fragment din două diplome militare romane descoperite în Dacia Prolissensis, în *Revista Bistriței*, vol. XIV, 2010, p. 163-169.

IV. DĂRI DE SEAMĂ, RECENZII, PREFEȚE, SEMNALĂRI, INTERVIURI, ARTICOLE OMAGIALE

1. Materiale arheologice privind istoria veche a R.P.R., vol. I, în *Studii*, VII, 2, 1954, p. 166-169 (semnalare).
2. C. Daicoviciu, Cetatea dacică de la Piatra Roșie, Monografie arheologică, în *AM*, I, 1956, p. 147-151 (semnalare).
3. B. Mitrea, Tezaurul monetar de la Ruși-Sibiu și acțiunea carpilor împotriva stăpânirii romane din Dacia în timpul lui Filip Arabul, în *SCN*, II, 1958, p. 490-491 (recenzie).
4. Acad. C. Daicoviciu, Sarmizegetusa. Cetățile și așezările dacice din Munții Orăștiei, în *Steaua*, Cluj, 11, 1960, p. 89 (semnalare).
5. Constantin Preda, Tezaurul monetar de la Dâmbău, în *SCIV*, XVI, 1, 1965, p. 205-207 (recenzie).
6. O trainică operă istorică: Dacica, în *Steaua*, Cluj, XI, 1970, p. 102-104 (semnalare).
7. Inscripțiile Daciei romane, în *Tribuna*, Cluj, 16 octombrie 1975, p. 2 (semnalare).
8. Oct. Floca, W. Wolski, Aedicula funerară în Dacia romană, în *SCIVA*, XXVI, 3, 1975, p. 134-159 (recenzie).
9. Gh. Popilian, Ceramica romană din Oltenia, în *SCIV*, 4, 2, 1977, p. 285-286 (recenzie).
10. Em. Popescu, Inscripțiile grecești și latine din secolele IV-XIII descoperite în România, în *SCIVA*, 3, 1977, p. 462-464 (recenzie).
11. K. Horedt, Morești. Grabungen in einer vor-und frühgeschichtlichen Siedlung in Siebenbürgen, Bukarest, 1979, în *Marisia*, X, 1980, p. 739-741 (recenzie).
12. Rudolf Feustel, Technik der Steinzeit. Archäolithicum-Mesolithicum, Weimar, 1985, în *Studia*, I, 1986, p. 79-80.
13. Die Römer am Rhein und Donau, Berlin, 1985, în *Studia*, 2, 1986, p. 81-82.
14. Ion Ioniță, Vasile Ursachi, Văleni. O mare necropolă a dacilor liberi din Moldova, în *Arheologia Moldovei*, XIV, 1991, p. 170-171 (recenzie).
15. Dorin Alicu, Ulpia Traiana Sarmizegetusa. Amfiteatrul, I, Cluj-Napoca, 1997, p. 23-24 (prefață).
16. Săpăturile arheologice din anul 1997 în așezarea civilă și la baia castrului roman de la Ilișua (jud. Bistrița-Năsăud), în *Cronica cercetărilor arheologice. Campania 1997*, Călărași, 1998, p. 33-34 (în colaborare cu C. Gaiu).
17. Cimitirul slav de incinerare din sec. VIII-IX de la Ocna Sibiului. Raport retrospectiv, în *Cronica cercetărilor arheologice. Campania 1998. A XXXIII-a sesiune națională de rapoarte arheologice*, Vaslui 1999, p. 92-93 (în colaborare cu M. Blăjan).
18. Cuvânt înainte, la vol. *Napoca - 1880 de ani de la începutul vieții urbane*, p. 5-6, în *Curierul Primăriei Cluj-Napoca*, an V, nr. 216, 3 mai, 1999.
19. Dorin Alicu, Coriolan Opreanu, Les amphithéâtres de la Dacie romaine, Cluj-Napoca, 2000, p. 5-8 (prefață).
20. Așezarea rurală romană de la Cristești. Raport asupra săpăturilor arheologice din anul 1999, în *Cronica cercetărilor arheologice din România*, Deva, 24-28 mai 2000, p. 32 (în colaborare cu Nicoleta Man).
21. Cercetările arheologice de la Șpălnaca-„Șugud”. Raport asupra săpăturilor din anii

- 1976, 1979, 1989 (în colaborare cu M. Blăjan și D. Botezatu); *ibidem*, p. 104.
22. Viorica Suci, Tezaurul monetar din Dacia romană și postromană, Cluj-Napoca, 2000, în *Apulum*, XXVIII/1, 2001, p. 349-352 (recenzie).
 23. Zaharia Covacef, Arta sculpturală în Dobrogea romană. Secolele I-III, Cluj-Napoca, 2002 (prefață).
 24. S.A. Luca, Z.K. Pinter, A. Georgescu, Repertoriul arheologic al județului Sibiu, Sibiu, 2003 (prefață).
 25. P. Hügel, Ultimele decenii ale stăpânirii romane în Dacia, Cluj-Napoca, 2003, 268 p. (prefață).
 26. S. Cociș, Fibulele din Dacia Romană, Cluj-Napoca, 2005 (prefață).
 27. I. Petca, Un sat din Câmpia Transilvaniei. Corvinești, Cluj-Napoca, 2005 (prefață).
 28. Imaginea și fundamentele cercetării istorico-arheologice, în vol. Cristian Colceriu, *Personalități clujene contemporane*, Cluj-Napoca, 2005, p. 307-313.
 29. Ioan Mitrea în dialog cu Dumitru Protase, în *Zargidava*, Bacău, V, 2006, p. 39-49 (interviu).
 30. Oltea Dudău, Circulația monetară în castrul de trupe auxiliare din Dacia Romană, Timișoara, 2006 (interviu).
 31. Onufrie Vințel, Portrete și cărți, în *Făclia*, Cluj-Napoca, 9-10 noiembrie 2007, p. 5 (semnalare).
 32. Academicianul Camil Mureșan la vârsta de 80 de ani, în *Academica*, nr. 62-63, mai-iunie 2007, p. 8.
 33. Forewood. International Colloquium „Tracians and Celts”, Bistrița, 2007, p. 9 (semnalare).
 34. In memoriam Constantini Daicoviciu la 110 ani de la naștere, în *Studii de istorie economică a Daciei Romane*, Timișoara, 2008, p. 7-10. Republicat în *Memoriile Secției de Științe Istorice și Arheologie*, seria IV, tom XXXIII, 2008-2009, p. 229-231.
 35. Marius Grec, Zamolxis sau religia geto-dacilor între mit și realitate, Arad, 2009 (prefață).
 36. Nicolae Coman, Pe cărările lumii, însemnările unui diplomat, vol. I-II, Cluj-Napoca, 2009, p. 5-10 (prezentare).
 37. Ioan Marius Grec, Zamolxis. Realitate și mit în religia geto-dacilor, ed. II, Iași, 2009, p. 9-11 (prefață).
 38. Dicționarul culturii și civilizației populare al județului Bistrița-Năsăud, Cluj-Napoca, 2009, p. 5.
 39. Amintiri despre profesorul Alexandru Husar, în *In memoriam Alexandri Husar*, Iași, 2010.
 40. Profesorul Onufrie Vințel - octogenar, în *Făclia*, 6 aug. 2010, p. 5.
 41. Neștearsă amintire, în *In memoriam Alexandri V. Matei*, Cluj-Napoca, 2010, p. 15-16.
 42. Vir egregius lauro dignus, în *In honorem Mircea Prahase*, Cluj-Napoca, 2012, p. 23.
 43. Doctissimo viro octogenario salutem, în vol. *Alexandru Matei la 80 de ani*, Cluj-Napoca, 2013, p. 45.
 44. Prețuire, neșterse amintiri, în *Monografia colegiului național „George Coșbuc” din Năsăud la 150 ani de istorie (1863-1913)*, Cluj-Napoca, 2013, p. 11.
 45. Amintiri din viața de elev la Liceul „George Coșbuc” din Năsăud. Anii 1938-1946, în aceeași monografie, vol. II, 2014.

IV. ARTICOLE ÎN REVISTE DE CULTURĂ

1. Urme dacice în Câmpia Transilvaniei, în *Tribuna*, Cluj, I, 6, 1957, p. 6.
2. O nouă mărturie în problema continuității în Dacia, în *Tribuna*, Cluj, I, 21, 1957, p. 6.
3. Descoperiri arheologice în Cluj, în *Tribuna*, Cluj, III, 120, 1959, p. 6.
4. Un deceniu de activitate rodnică a Muzeului din Bistrița, în *Avântul*, Bistrița, X, 516, 1960, p. 4.
5. O diplomă militară romană descoperită la Gherla, în *Steaua*, Cluj, 11, 1961, p. 126-127.
6. Congresul internațional de numismatică de la Roma, în *Steaua*, Cluj, 11, 1961, p. 126-127.
7. Continuitatea daco-romană în Dacia, în *Tribuna*, Cluj, 2 aprilie 1964, p. 1 și 8.
8. Un tezaur de monede imperiale romane descoperit la Cristești pe Mureș, în *Tribuna*, Cluj, VIII, 401, 1964, p. 8.
9. Descoperiri arheologice privind continuitatea dacilor sub romani, în *Tribuna*, Cluj, 17 decembrie 1964, p. 8.
10. În așteptarea unui atlas arheologic, în *Tribuna*, Cluj, X, 502, 1966, p. 6.
11. Noi mărturii despre existența dacilor în Dacia romană, în *Ramuri*, Almanah, Craiova, 1967, p. 159.
12. Cercetări și date noi privind Banatul în epoca romană, în *Tribuna*, Cluj, 20 iulie 1967, p. 6.
13. Problema continuității și implicațiile ei istorice, în *Tribuna*, Cluj, 29 februarie 1968, p. 5.
14. Dacia (256-275), în *Magazin Istoric*, V, 5 (57), mai 1971, p. 59-65.
15. Romanitate și continuitate, în *Vatra*, Tg. Mureș, I, 1 aprilie 1971, p. 17.
16. Carpicii își dezvăluie tainele, în *Magazin Istoric*, 1 ianuarie 1972, p. 44-51.
17. Arheologie daco-romană, în *Vatra*, Tg. Mureș, 20 februarie 1972, p. 1 și 16.
18. Apulum - focar de cultură și romanizare în spațiul dacic, în *Unirea*, Alba Iulia, 30 mai 1975, p. 5.
19. Populația daco-romană în Transilvania și Banat, în *Cronica*, Iași, 3 martie 1978, p. 3-4.
20. Spațiul de etnogeneză al românilor, în *Contemporanul*, 31 martie 1978, p. 6.
21. Cât au fost dacii de receptivi la civilizația romană?, în *România pitorească*, 4, 1979, p. 17.
22. Romanizarea în Dacia, în *Transilvania*, Sibiu, 6, 1980, p. 53-56 și 71.
23. Continuitatea autohtonilor în Dacia romană, în *Contemporanul*, 4 iulie 1980, p. 5.
24. De la statul dac condus de Burebista la apariția în istorie a poporului român, în *Ecoul*, Bistrița, 5 iulie 1980, p. 3.
25. Continuitatea românilor în spațiul pontic și carpato-dunărean, în *Ritmuri*, Bistrița, dec. 1980, p. 9 și 12.
26. Așezările urbane și rurale romane târzii din Dacia intracarpatică. Stadiul cercetărilor și probleme, în *Vatra*, Tg. Mureș, 20 septembrie 1981, p. 6.
27. Vasile Pârvan despre etnogeneză românilor, în *Ateneu*, Bacău, 6, 1982, p. 2-3.
28. Pământul românesc - leagăn de civilizație și continuitate daco-romană, în *Ecoul*, Bistrița, 3 iulie 1982, p. 1 și 7.
29. Un popor pentru eternitate, în *România* (în limba rusă), 9, 1982, p. 18-19.
30. Istoria în actualitate, în *Transilvania*, 7, Sibiu, 1986, p. 10.
31. Geții și Darius la Dunărea de Jos, în *Steaua*, Cluj-Napoca, 12, 1986, p. 55.
32. Multimilenară dăinuire istorică, în *Magazin Istoric*, 3, 1988, p. 2-6.

33. Instrumente de lucru, sinteze și enciclopedii în domeniul istoriei, în *Contemporanul*, nr. 27, 1 iulie 1988, p. 12.
34. Unitate și continuitate pe teritoriul Daciei vechi în perioada finală a etnogenezei românilor (sec. IV-VII), în *Revista Noastră*, Focșani, VIII, 143-145, ianuarie-martie 1989, p.2808-2810.
35. Din nou despre numele „Cluj-Napoca”, în *Tribuna*, 4 octombrie 1990, p. 9.
36. Temeiurile unității poporului român, în *Vatra Românească*, Cluj-Napoca, II, 7 ianuarie 1991, p. 6.
37. Daci, romani, români pe pământul străbun, în *Transilvania străbună*, Tg. Mureș, I, 1 ianuarie 1991, p. 3.
38. La Budapesta se falsifică în continuare istoria Transilvaniei, în *Vatra Românească*, Cluj-Napoca, II, nr. 11, mai 1991, p. 4.
39. Potaissa romană - 1885 ani de la prima atestare scrisă pe piatră, în *Vatra Românească*, Cluj-Napoca, nr. 23-24, aprilie-mai 1993, p. 11.
40. Ecouri din Elveția, în *Mesagerul transilvan*, Cluj-Napoca, an IV, nr. 784, 1 oct. 1993, p. 2.
41. Cuvinte de origine dacică în limba română, în *Mesagerul transilvan*, Cluj-Napoca, an IV, nr. 813 din 5 nov. 1993, p. 2 și 823 din 19 nov. 1993, p. 2.
42. România - latinitate, permanență, independență, în *Mesagerul transilvan*, Cluj-Napoca, 27 mai 1994, p. 2.
43. O falsă problemă. Săpăturile arheologice din centrul orașului Napoca, în *Adevărul de Cluj*, an VI, nr. 1170, 5 iulie 1994, p. 6.
44. „Latinii din Carpați”, în *Românul*, București, an V, nr. 32 (226), 15-21 aug. 1994, p. 5 (semnalare).
45. Teoria lui Roesler nu s-a născut din motive științifice, ci din motive politice, în *Răsunetul*, Bistrița, an VI, nr. 1182, 13 aug. 1994, p. 4.
46. Napoca romană iese din nou la lumină. Retrospective istorice, în *Adevărul de Cluj*, an VI, nr. 1224-1226, 17/19-21 sept. 1994, p. 1 și 10.
47. Angustia (Brețcu), în *Angustia*, Sf. Gheorghe-Cluj-Napoca, 1996, p. 85-88.
48. Mitropolitul Andrei Șaguna, *ibidem*, p. 23-24.
49. Personalitatea istorică a împăratului Traian, în *Adevărul de Cluj*, 20-21 sept. 1997, p. 5.
50. Împăratul Traian. Săditorul romanității în Dacia. La 1900 de ani de la urcarea pe tronul Romei, în *Curierul Primăriei*, 6 iulie 1998, p. 7.
51. Adevăruri fundamentale în istoria românilor. Permanență și continuitate în ținuturile de la Dunăre și Carpați, în *Moment aniversar*, *Vatra Românească*, Cluj-Napoca, 1998, p. 52-57.
52. Cluj-Napoca. 1880 de ani de la începutul vieții urbane, în *Curierul Primăriei Municipiului Cluj-Napoca*, an V, nr. 216, 3 mai 1999.
53. Similitudini în romanizare și etnogenază la popoarele neolatine, în *Cetatea culturală*, Cluj-Napoca, an III, nr. 5 (21), mai 2000, p. 4.
54. Hadrian, împăratul care a ridicat Napoca la rangul de municipiu, în *Cetatea culturală*, Cluj-Napoca, an VI, nr. 264, 3 aprilie 2000.
55. Columna lui Traian. Câteva selecțiuni din optica istorică, în *Cetatea culturală*, Cluj-Napoca, an III, nr. 8, 24 august 2000, p. 6.
56. Astra rediviva. Evocări și perspective, în *Astra clujeană*, an I, nr. 1, ianuarie-iunie, 2000, p. 4-5.
57. În legătură cu un manual alternativ de istorie, în *Adevărul de Cluj*, 27 sept. 2000, p. 4.
58. Gânduri despre Constantin Daicoviciu la centenarul nașterii sale, în *Tibiscum*, Caransebeș, 2000, p. 295-297.

59. Când au cucerit romanii capitala lui Decebal? Un nou punct de vedere, în *Cetatea culturală*, Cluj-Napoca, an VI, nr. 1 (53), ianuarie 2003, p. 4.
60. Noul tratat de Istorie a Românilor, în *Virtus Romana Rediviva*, Cluj-Napoca, nr. 6, 2001-2002, p. 17-24.
61. Câteva crâmpoie din trecutul Colegiului Național „George Coșbuc” din Năsăud, în *Virtus Romana Rediviva*, Cluj-Napoca, nr. 7, 2003, p. 19-21.
62. Fondul lexical dacic în limba română și semnificația lui istorică, în *Virtus Romana Rediviva*, Cluj-Napoca, nr. 8, 2004, p. 15-17.
63. O importantă contribuție științifică: George Marinescu, Cercetări arheologice în județul Bistrița-Năsăud, în *Mesagerul*, Bistrița, 10 martie 2005, p. 8; în *Răsunetul*, Bistrița, 11 martie 2008, p. 6.
64. Reflecții privind daco-romanitatea, continuitatea și etnogeneza românilor în spațiul ancestral, în *Astra clujeană*, an III, nr. 3, ianuarie-iunie 2005, p. 4-5.
65. Regele Decebal și împăratul Traian, mari personalități ale istoriei noastre antice, în vol. *Doctor honoris causa prof. Univ. Dumitru Protase*, Arad, 2006, p. 41-50.
66. In memoriam Vasile Pârvan (1882-1927). Evocare, în *Cetatea culturală*, Cluj-Napoca, noiembrie 2007, p. 2-5.
67. Lupa Capitolina - legendă și realitate istorică, în *Ziarul financiar*, 26 oct. 2007, p. 4 și 2 nov. 2007, p. 4.
68. Despre tăblițele cerate de la Roșia Montană, în *Astra clujeană*, III, 1-2, 2006, p. 34-36.
69. Necesitatea elaborării unui corpus al monedelor antice descoperite în România, în *Academica*, nr. 71-72, februarie-martie 2008; republicat în *Memoriile Secției de Științe Istorice și Arheologie*, seria IV, tom XXXIII, 2008-2009, p. 7-8.
70. Un salut călduros revistei „Normaliștii clujeni”, Cluj-Napoca, an V, nr. 10, decembrie 2008, p. 2.
71. Epoca dacică, romană și a migrațiilor pe teritoriul comunei Țaga, în *Monografia comunei Țaga*, Cluj-Napoca, 2009, p. 273-283.
72. Epoca antică pe teritoriul municipiului Cluj-Napoca, în *Clujul. Scurtă istorie*, Cluj-Napoca, 2009, p. 11-16.
73. Cluj sau Cluj-Napoca?, în *Făclia*, 27 aprilie, 2010, p. 1 și 4.
74. Câteva reflecții despre începuturile neamului românesc, în *In honorem magistri Crișan Mircioiu*, Cluj-Napoca, 2011, p. 269-271.
75. Astra în viața poporului român, în *Astra blăjeană*, XV, 4(61), noiembrie 2011, p. 1-2.
76. Permanența daco-romană - baza etnogenezei românilor, în *Astra clujeană*, VII, 1-2, 2010-2011, p. 70.
77. Autohtonía și continuitatea daco-romană, în *Academica*, nr. 6-7, iunie-iulie 2012, p. 59-62.
78. Drumuri și poduri în Dacia Romană, în *Astra clujeană*, VII, nr. 1-2, 2013, p. 13-16.

VI. REFERINȚE DESPRE DUMITRU PROTASE (SELECȚIE):

- 1 **Enciclopedia istoriografiei românești**, București, 1978, p. 275-276.
- 2 **Din istoria Europei romane**, Oradea, 1995, 345 p.: Omagiu Dumitru Protase la 70 de ani.
- 3 **Clujeni ai secolului 20. Dicționar esențial**, Cluj-Napoca, 2000.
- 4 **Membrii Academiei Române. Dicționar**, București, ed. 2003 și ed. 2010.
- 5 Ruxandra Hurezan, **Personalități în papuci de casă**, Cluj-Napoca, 2004, p. 125-130.
- 6 Onufrie Vințeler, **Portrete și cărți**, vol. I, Cluj-Napoca, 2005, p. 247-255.
- 7 Teodor Tanco, **Academia Română, 1886-2006. Academicieni năsăudeni și bistrițeni**, Cluj-Napoca, 2006, p. 90-93.
- 8 **Fontes Historiae. Studia in honorem Demetrii Protase**, Bistrița - Cluj-Napoca, 2006.
- 9 Cristian Colceriu, **Personalități clujene contemporane**, vol. I, Cluj-Napoca, 2008, p. 307-313.
- 10 Dan Fornade, **Personalități clujene (1800-2007)**, Cluj-Napoca, 2007, p. 508.
- 11 **Cluj. Contemporary Elites**, Cluj-Napoca, 2009, p. 867-878.
- 12 **Enciclopedia personalităților din România**, ed. IV, 2009, Hübners Who is Who, Schweiz, p. 1143.
- 13 **Istoria Românilor**, București, vol. II, 2001, ed. II, 2010 (*passim*).
- 14 **Dicționarul personalităților din România. Biografii contemporane**, Editura Anima, București, 2012, p. 401.
- 15 **Academicianul Dumitru Protase la 90 de ani. Magistrul și omul**, Cluj-Napoca, 2016 (apărut sub egida Consiliului Județean Bistrița-Năsăud și al Complexului Muzeal Bistrița-Năsăud).

ABREVIERI BIBLIOGRAFICE

Academica	Revistă editată de Academia Română, București.
ActaMN	Acta Musei Napocensis, Cluj-Napoca, I (1064) sqq.
AIIA	Anuarul Institutului de Istorie și Arheologie, Cluj-Napoca, I (1957) sqq.
AM	Activitatea muzeelor, Cluj.
AnB	Analele Banatului. Serie nouă, Timișoara, I (1981) sqq.
Apulum	Apulum, Buletinul Muzeului din Alba Iulia, I (1942) sqq.
Banatica	Publicația Muzeului din Reșița, I (1971) sqq.
Dacia	Recherches et découvertes archéologiques en Roumanie, București, I-XII (1924-1947).
Dacia NS	Dacia. Nouvelle série. Revue d'archéologie et d'histoire ancienne, București, I (1957) sqq.
EN	Ephemeris Napocensis, Cluj-Napoca, I (1991) sqq.
Marisia	Publicația Muzeului din Tg. Mureș.
MCA	Materiale și descoperiri arheologice, București, I (1953) sqq.
PM	Probleme de muzeografie, Cluj.
RRH	Revue roumaine d'histoire, Bucarest.
Sargetia	Sargetia. Buletinul Muzeului Județean Hunedoara, Deva, I (1937) sqq.
SCIV(A)	Studii și cercetări de istorie veche (și arheologie), București, I (1959) sqq.
SCN	Studii și cercetări de numismatică, București.
SCS	Studii și cercetări științifice. Seria științe sociale, Cluj.
Studii	Studii. Revistă de istorie, București.
Studia	Studia Univ. „Babeș-Bolyai”. Historia, Cluj-Napoca.
St. Cl.	Studii clasice, București.
Thraco-Dacica	Thraco-Dacica, București.
Zargidava	Revistă de istorie, Bacău.